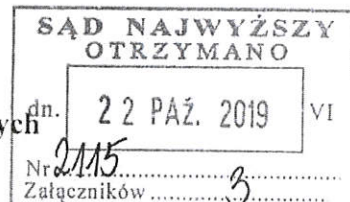

KOALICJA OBYWATELSKA

I NSH 133/19

Warszawa, dnia 22 października 2019 r.

Sąd Najwyższy
Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Wnioskodawca:

Grzegorz Wójtowicz
Pełnomocnik Wyborczy
Koalicyjnego Komitetu Wyborczego
Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni
Ul. Wiejska 12A, 00-490 Warszawa

Uczestnicy:

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej
Prokurator Generalny

PROTEST

przeciwko ważności wyborów do Senatu RP w okręgu nr 2, w okręgu nr 26 i w okręgu nr 59

Działając jako Pełnomocnik Wyborczy Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni (kopia Uchwały PKW o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu w załączeniu), w związku z wyborami do Senatu RP zarządzonymi na dzień 13 października 2019 r., składam protest przeciwko ważności wyboru:

1. do Senatu RP w okręgu nr 2 i wyborowi Krzysztofa Stanisław Mroza na senatora z tego okręgu,
2. do Senatu RP w okręgu nr 26 i wyborowi Macieja Adama Łuczaka na senatora w tym okręgu,
3. do Senatu RP w okręg nr 59 i wyborowi Marka Adama Komorowskiego na senatora z tego okręgu.

KOALICJA OBYWATELSKA

I. Nieważność wyboru w okręgu nr 2

1. W pierwszej kolejności należy wskazać, iż wybory do Senatu RP w okręgu wyborczym nr 2 należy uznać za nieważne z tego powodu, że odbyły się przy użyciu kart nieważnych tj. nie były to karty urzędowe w rozumieniu art. 40 §1 i §5 w zw. z art. 40 §3a pkt 3 w zw. z art. 258 Kodeksu wyborczego (dalej k.w.).

Z informacji pozyskanych przez Wnioskodawcę wynika bowiem, że wszystkie karty do głosowania wydane wyborcom w okręgu wyborczym nr 2 do Senatu RP, przy nazwisku kandydata Komitetu Wyborczego Polska Lewica zawierały symbol graficzny Komitetu Wyborczego Sojusz Lewicy Demokratycznej, który to komitet w okręgu wyborczym nr 2 nie wystawiał swojego kandydata z uwagi na zawarcie przez największe partie opozycyjne tzw. paktu senackiego (Dowód: zdjęcie karty do głosowania). Kandydat Komitetu Wyborczego Polska Lewica skorzystał w sposób nieuprawniony z promowanego szeroko medialnie przez inny komitet symbolu graficznego i wprowadzał wyborców w błąd co do osoby tego kandydata i komitetu, z którego startował w wyborach.

Zdaniem Wnioskodawcy, nieważna jest nie tylko karta do głosowania, która nie zawiera wszystkich wymaganych prawem danych (por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2005 r. III SW 199 - 200/05) ale także karta, która zawiera dane nieprawdziwe, które ponadto wprowadzają wyborcę w błąd.

Powyższe ma szczególne znaczenie w przedmiotowej sprawie, albowiem różnica głosów pomiędzy kandydatem Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość a kandydatem Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni była niewielka tj. 1168 głosów (39,68% do 38,75%) w związku z powyższym wskazane powyżej naruszenie przepisów miało wpływ na wynik głosowania. Można bowiem przypuszczać, że głosy oddane na kandydata KW Polska Lewica, bez wprowadzenia wyborców w błąd, mogły być oddane na kandydata KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni (w ramach tzw. paktu senackiego).

W związku z tym, iż wszystkie karty do głosowania w okręgu wyborczym nr 2 były nieważne, wybory w tym okręgu należy przeprowadzić ponownie zaś mandat Krzysztofa Stanisława Mroza wygasić.

2. W drugiej kolejności podnieść należy, że wzór karty do głosowania w wyborach do Senatu RP zatwierdzony przez Państwową Komisję Wyborczą nie uwzględnił okoliczności, iż symbol znaku graficznego Komitetu może zawierać tzw. kratkę (jak ma to miejsce w

KOALICJA OBYWATELSKA

przypadku symbolu graficznego KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni) i w związku z tym pouczenie zawarte na karcie do głosowania w pkt 2 Informacji („Postaw znak „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku tego kandydata.”, Dowód: Wzór karty do głosowania z informacją) bez podkreślenia, że chodzi o kratkę po lewej stronie od nazwiska (tak było zresztą na pouczeniach wywieszanych w lokalach wyborczych), wprowadziło część wyborców KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni w błąd i powodowało, że głosy ich były kwalifikowane jako nieważne bo bez postawienia znaku przy którymkolwiek kandydacie (2316 nieważnych głosów). Poddaję pod rozagę Sądu Najwyższego, czy nie było by zasadne uznać takie głosy za ważne i oddane na kandydata KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni, gdyż byłoby to zgodne z ich wolą i miałyby wpływ na wynik wyborów w okręgu nr 2.

W związku z powyższym wnoszę o zbadanie przez Sąd Najwyższy, ile nieważnych głosów w okręgu nr 2 zostało zakwalifikowanych tak z wyżej wskazanych względów i ponowne przeliczenie tych głosów i uznanie ich za ważne.

II. Nieważność wyboru w okręgu nr 26

Ze względów wskazanych w pkt I.2 powyżej wnoszę również o ponowne przeliczenie i poprawne zakwalifikowanie głosów nieważnych (z uwagi na postawienie znaku „X” na symbolu graficznym KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni przy nazwisku Krzysztofa Stefana Habury) w okręgu wyborczym nr 26. Różnica głosów oddanych na kandydata KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni i kandydata KW Prawo i Sprawiedliwość wyniosła zaledwie 1891 głosów podczas gdy aż 2566 głosów zostało uznanych za nieważne z uwagi na niepostawienie znaku „X” przy nazwisku żadnego kandydata.

III. Nieważność wyboru w okręgu nr 59

Za podstawę protestu w odniesieniu do wyborów w okręgu nr 59 wskazuję naruszenie przepisów k.w. poprzez:

- 1) zawiadomienie przez Okręgową Komisję Wyborczą (dalej jako: OKW) w Białymstoku, w 13 dniu przed dniem wyborów (tj. 30 września 2019 r.), pełnomocnika Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość (dalej jako: KW PiS) o możliwości zgłoszenia nowego kandydata na senatora z uwagi na skreślenie Kornela Andrzeja Morawieckiego – co stanowi naruszenie art. 265a *in principio* w zw. z art. 222 § 1–2 i art. 9 § 2 k.w.;

KOALICJA OBYWATELSKA

- 2) przyjęcie przez OKW w Białymstoku zgłoszenia, od pełnomocnika KW PiS, kandydata na senatora Marka Adama Komorowskiego, a następnie zarejestrowanie go przez jako kandydata w 13 dniu przed dniem wyborów (tj. 30 września 2019 r.) – co stanowi naruszenie art. 265a *in fine* w zw. z art. 222 § 1–2 i art. 9 § 2 k.w.;
- 3) zarządzenie przez OKW w Białymstoku wydrukowania kart do głosowania, na których umieszczono Marka Adama Komorowskiego i przekazanie takich kart obwodowym komisjom wyborczym, w sytuacji, gdy Marek Adam Komorowski, jak wskazano w pkt 1–2, nie został prawidłowo zarejestrowany jako kandydat na senatora w tym okręgu – co stanowi naruszenie art. 266 w zw. z art. 267 k.w.

Wskazane naruszenia k.w. miały wpływ na wynik wyborów w ten sposób, że poprzez zawiadomienie przez OKW w Białymstoku o możliwości zgłoszenia kandydata przez KW PiS, z uwagi na skreślenie Kornela Andrzeja Morawieckiego, a następnie przyjęcie zgłoszenia i rejestrację Marka Adama Komorowskiego jako kandydata na senatora w okręgu nr 59, umożliwiono wyborcom oddanie głosu na osobę nie będącą skutecznie zgłoszonym kandydatem na senatora. W oparciu o tak oddane głosy ustalono następnie wynik głosowania, a w konsekwencji wynik wyborów, stwierdzając, że Marek Adam Komorowski został wybrany na senatora.

Zasadnicza część protestu opiera się na zarzucie niewłaściwego obliczenia przez OKW w Białymstoku terminów na podjęcie czynności wyborczych w związku ze śmiercią Kornela Andrzeja Morawieckiego, która miała miejsce w dniu 30 września 2019 r. W konsekwencji, naruszenie to jest bezpośrednią przyczyną wadliwości kolejnych, następujących po sobie, czynności wyborczych – prowadząc w ostateczności do ustalenia wyników głosowania, wyników wyborów i stwierdzenia, że Marek Adam Komorowski został wybrany na senatora.

Zgodnie z art. 265a k.w., w razie skreślenia nazwiska kandydata na senatora na skutek jego śmierci (art. 222 § 1 k.w.), właściwa OKW zawiadamia osobę zgłaszającą kandydata o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Zgłoszenia tego dokonuje się w 15 dniu przed dniem wyborów, przy czym w takim przypadku nie jest wymagane poparcie zgłoszenia podpisami co najmniej 2000 wyborców.

Powyższy przepis zawiera wobec tego dwie normy. Pierwsza z nich nakłada na właściwą OKW obowiązek zawiadomienia osoby zgłaszającej kandydata o możliwości zgłoszenia drugiego kandydata, a druga uprawnia do takiego zgłoszenia najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów. Skorzystanie z pierwszej normy warunkują dwie przesłanki: śmierć kandydata na senatora, a następnie podjęcie przez OKW uchwały o skreśleniu jego nazwiska wskutek śmierci.

KOALICJA OBYWATELSKA

W przypadku drugiej normy są to: zawiadomienie przez OKW o możliwości zgłoszenia nowego kandydata oraz dochowanie terminu, tj. najpóźniej 15 dni przed dniem wyborów.

Odczytując ww. normy należy przyjąć, że w sytuacji, gdy kandydat na senatora zmarł w okresie krótszym niż 15 dni przed dniem wyborów, OKW wprawdzie jest zobowiązana do wydania uchwały o skreśleniu jego nazwiska, jednak nie ma uprawnienia do zawiadomienia osoby zgłaszającej kandydata o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Nawet gdyby doszło do takiego zawiadomienia, osoba zgłaszająca kandydata nie może zgłosić nowego kandydata z uwagi na upływ terminu określonego w art. 265a k.w.

Na powyższe ustalenia nie ma wpływu treść art. 9 § 2 k.w., zgodnie z którym jeśli koniec terminu wykonania czynności określonej w k.w. przypada na sobotę albo na dzień ustawowo wolny od pracy, termin ten upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu. W przypadku śmierci kandydata w okresie krótszym niż 15 dni przed dniem wyborów, termin na zawiadomienie osoby zgłaszającej kandydata i na zgłoszenie nowego kandydata nie mógł rozpocząć biegu. W takiej sytuacji bowiem początek ten wyznacza dzień śmierci kandydata, względnie podjęcia przez OKW uchwały o skreśleniu jego nazwiska (zob. A. Rakowska-Trela, *M. Komorowski nie mógł już zostać zgłoszony w miejsce zmarłego K. Morawieckiego*, „Konstytucyjny.pl”, <https://konstytucyjny.pl/anna-rakowska-trela-m-komorowski-nie-mogl-juz-zostac-zgloszony-za-w-miejsce-zmarlego-k-morawieckiego/>). Innymi słowy, możliwość skorzystania z dyspozycji art. 9 § 2 k.w. mogłaby mieć miejsce jedynie w sytuacji, gdyby śmierć kandydata nastąpiła najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów – w takiej sytuacji OKW mogłaby zawiadomić osobę zgłaszającą kandydata pierwszego roboczego dnia po tym dniu. Podobnie, w tym samym dniu upływałby termin na zgłoszenie nowego kandydata.

Przenosząc przedstawione rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy jednoznacznie, że z uwagi na śmierć Kornela Andrzeja Morawieckiego w dniu 30 września 2019 r. (poniedziałek) o godz. 12:00, tj. w 13 dniu przed dniem wyborów, ani: (1) OKW w Białymstoku nie miała prawa zamieścić w uchwale nr 15/2019 z dnia 30 września 2019 r. pkt 2 dotyczącego zawiadomienia pełnomocnika KW PiS o możliwości zgłoszenia nowego kandydata, ani (2) pełnomocnik KW PiS nie miał uprawnienia do zgłoszenia Marka Adama Komorowskiego jako kandydata na senatora, ani (3) OKW w Białymstoku nie mogła przyjąć takiego zgłoszenia i zarejestrować kandydata.

Wadliwość przywołanej uchwały OKW w Białymstoku, we wskazanym zakresie, a w konsekwencji brak wywołania skutków prawnych przez zgłoszenie kandydata na senatora przez KW PiS oraz wadliwość rejestracji kandydata rzutują bezpośrednio na wynik wyborów.

KOALICJA OBYWATELSKA

Na podstawie czynności podjętych z naruszeniem k.w. zarządzono bowiem wydrukowanie kart do głosowania, które przekazano następnie obwodowym komisjom wyborczym w okręgu nr 59, wobec czego wyborcy mieli możliwość oddania głosu na osobę, która nie mogła zostać skutecznie zarejestrowana jako kandydat na senatora. W konsekwencji, w oparciu o tak oddane głosy ustalono następnie wynik głosowania, a także wynik wyborów – stwierdzając, że Marek Adam Komorowski został wybrany na senatora.

Należy podkreślić, że warunkiem koniecznym prawidłowego przeprowadzenia głosowania i ustalenia wyników głosowania i wyborów jest skrupulatne przestrzeganie przez organy wyborcze przepisów k.w. Wynika to z faktu, że ostateczne wyłonienie piastunów stanowisk publicznych, obejmowanych w wyniku wyborów, następuje na skutek sekwencji czynności, z których każda z nich winna podlegać ocenie z punktu zgodności z k.w. Wprawdzie niektóre z wadliwości albo nie mają wpływu na ważność kolejnych czynności wyborczych, albo nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego, to na gruncie niniejszej sprawy OKW w Białymstoku naruszyła normy regulujące zasady dokonywania czynności związanych z zawiadomieniem pełnomocnika KW PiS o zgłoszeniu nowego kandydata i rejestracją Marka Adama Komorowskiego jako kandydata na senatora. Wady te są istotne z punktu widzenia procesu wyborczego i wpływają bezpośrednio na wynik wyborów do Senatu w okręgu nr 59.

UZASADNIENIE

W przedmiocie wskazania izby Sądu Najwyższego właściwej do rozpoznania protestu

Wprawdzie zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 825; dalej jako: u.s.n.) to Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jest właściwa do rozpoznawania protestów wyborczych, to z uwagi na podnoszone publicznie wątpliwości dotyczące statusu wszystkich osób zasiadających w tej izbie, niniejszy protest skierowany został do Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. W razie przyjęcia jednak, iż izba ta nie jest właściwa do rozpoznania protestu wyborczego, Wnioskodawca zwraca się z wnioskiem o wyznaczenie przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego właściwej izby, stosownie do art. 14 § 1 u.s.n.

Tytułem uzupełnienia wyrażanych publicznie zastrzeżeń odnośnie do składu Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wskazać należy na dwa argumenty.

KOALICJA OBYWATELSKA

Po pierwsze, przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako: TSUE) rozpoznawane są pytania prejudycjalne skierowane przez Sąd Najwyższy w sprawach: AK (C-585/18), CP (C-624/18) i DO (C-625/18). O ile sprawy te dotyczą wątpliwości sformułowanych wobec Izby Dyscyplinarnej, to ewentualne rozstrzygnięcie TSUE będzie miało wprost przełożenie na status Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz osób powołanych do tej izby. W przypadku bowiem, gdyby w wyroku, którego ogłoszenie zaplanowano na 19 listopada 2019 r., TSUE przyjął – w ślad za opinią rzecznika generalnego TSUE (zob. opinia rzecznika generalnego E. Tanczewa w sprawach połączonych AK (C-585/18), CP (C-624/18) i DO (C-625/18), EU:C:2019:551) – że Izba Dyscyplinarna nie spełnia wymogów niezawisłości wynikających z prawa Unii, a wobec tego inna izba Sądu Najwyższego może przejąć sprawę do rozpoznania z pominięciem krajowych przepisów dotyczących właściwości rzeczowej, Izba Dyscyplinarna nie mogłaby rozpoznawać spraw, w których potencjalnie mogłoby dojść do stosowania lub wykładni prawa Unii (tzw. spraw z „elementem unijnym”). Wobec faktu, iż w oparciu o te same zasady utworzono, a następnie obsadzono Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, spodziewane orzeczenie TSUE znajdzie pełne zastosowanie w przypadku tej izby i będzie miało wpływ na właściwość rzeczową innych izb Sądu Najwyższego, w tym Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie, pomimo faktu, iż niniejszy protest dotyczy ważności wyborów do Senatu RP oraz wyboru na senatora, należy wskazać, że możliwe skutki wyroku TSUE znajdą zastosowanie także w sprawach protestów dotyczących wyborów krajowych. Na gruncie niniejszej sprawy „element unijny” ujawnia się bowiem w tym, iż ewentualne stwierdzenie ważności lub nieważności wyborów – wzięwszy pod uwagę protest wyborczy – może mieć realne przełożenie na działalność legislacyjną Senatu, związaną z implementacją prawa Unii, i udział tego organu w obsadzaniu niektórych stanowisk państwowych, których zasady powoływania wynikają z prawa unijnego, takich jak m.in. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych. W sytuacji, gdy od składu Senatu zależy osiągnięcie kworum, niezbędnego do podjęcia uchwały, lub to, czy taka uchwała uzyska większość głosów, rola izby wyższej parlamentu we wdrażaniu lub stosowaniu prawa Unii jawi się jako niebagatelna. Skuteczność obsadzenia mandatu senatora przez właściwą osobę ma wobec tego bezpośredni wpływ na kształt przyjmowanych ustaw lub wybór na konkretne stanowiska państwowe.

Ponadto, z uwagi na faktyczną odmowę wykonania przez Szefa Kancelarii Sejmu wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 czerwca 2019 r. (sygn. I OSK 4248/18), do momentu skierowania niniejszego protestu nie są znane publicznie personalia sędziów, którzy udzielili poparcia kandydatom do Krajowej Rady Sądownictwa (dalej jako: KRS). Niezależnie

KOALICJA OBYWATELSKA

bowiem od podnoszonych zastrzeżeń natury konstytucyjnej odnośnie do obecnego składu KRS, brak jest w praktyce mechanizmu umożliwiającego weryfikację legalności wyboru członków tego organu i spełnienia przez KRS wymogów pozwalających na niezależną ocenę kandydatów na stanowiska sędziowskie – w tym wszystkich członków Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Podobne stanowisko wyraża także Naczelny Sąd Administracyjny i sądy powszechne (zob. postanowienia: NSA z dnia 21 listopada 2018 (sygn. II GOK 2/18); SA w Krakowie z dnia 7 października 2019 r. (sygn. I ACa 649/19)).

W przedstawionym układzie uzasadnione są wątpliwości dotyczące ważności uchwał przyjmowanych przez KRS, w tym tych wydanych w procedurach nominacyjnych. Wobec tego, ewentualne rozpoznanie niniejszego protestu – a także ważności wyborów do Senatu w okręgu nr 59 – przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych mogłoby być obarczone wadą prawną, której skutki mogłyby mieć negatywny wpływ m.in. na wykonywanie kompetencji całej izby wyższej parlamentu. W tym stanie rzeczy Wnioskodawca odstąpił od wskazywania Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jako właściwej w sprawie.

Z powyższych przyczyn, z zastrzeżeniem przekazania sprawy do innej, właściwej izby, niniejszy protest został skierowany do Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Podsumowując, niniejszy protest został dostatecznie uzasadniony, wobec czego winien zostać rozpoznany jako zasadny. Wnoszę zatem jak na wstępie.

PEŁNOMOCNIK
KOALICJI OBYWATELSKIEJ
KOALICJAC

WYBORCZY
KOMITET
KOALICJI OBYWATELSKIEJ
I PL. ZIELONI

Załączniki:

1. Uchwała PKW
2. Zdjęcie karty do głosowania w okręgu nr 2
3. Wzór karty do głosowania z informacją